

PROSEDYRER OG RUTINER I FORBINDELSE MED

Barnehageloven

Kapittel 8 Psykososialt barnehagemiljø

§§41,42 og 43

Barnehagene skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til alle barna.

Storebø

Nulltoleranse

Barnehagen skal ikke godta krenkelser, jf. Barnehageloven §41. Eksempelene som nevnes i loven er utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Dette er ikke en fullstendig opprømsing, men eksempler egnet til å belyse hva som menes med krenkelser. Barnehagen skal også ha nulltoleranse for negative verbale uttrykk, isolering og baksnakking.

Krenkelsesbegrepet er objektivt i barns opplevelse. For at utestengelse skal omfattes av kravet om nulltoleranse, må dette skje samme barnet gjentatte ganger. Dersom årsaken til utestengelsen er diskriminering eller trakassering, omfattes den straks av kravet om nulltoleranse.

Aktivitetsplikt

Alle barnehagebarn har rett til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. For å sikre barna denne retten, skal ifølge barnehageloven §41 alle som arbeider i barnehagen gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagene har også aktivitetsplikt etter barnehageloven §42. Formålet med denne aktivitetsplikten er at barnehagen handler raskt og riktig når et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen.

Aktivitetsplikten gjelder hvis det er grunn til å mistenke at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø på en mer generell basis enn den aktuelle hendelsen isolert sett, eller hvis barnet selv eller foreldrene sier ifra om dette. Kap. 7.7.4.1 Prop. /2019 – 2020)

Barnehagens aktivitetsplikt er delt i fire handlingsplikter:

- Alle som arbeider i barnehagen plikter å følge med på hvordan barna har det
- Alle som arbeider i barnehagen plikter å melde fra til styrer om enhver mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.
- Barnehagen plikter å undersøke saken
- Barnehagen plikter å sette inn egnede tiltak og lage en skriftlig plan for tiltakene

Dokumentasjonskravet som stilles i fjerde del av handlingsplikten; den skriftlige planen skal inneholde:

1. Hvilken problemer tiltakene skal løse
2. Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
3. Når tiltakene skal gjennomføres
4. Hvem som skal gjennomføre tiltakene
5. når tiltakene skal evalueres

Det er en **skjerpet aktivitetsplikt** i saker der ansatte krenker barn. Jf. Barnehageloven §43

Prosedyre for arbeidet med §§ 41, 42 og 43

Slik ivaretar vi aktivitetsplikten

Prosedyren gjelder for alle som har arbeidskontrakt med barnehagen eller barnehageeier, for eksempel. Barnehagelærere, pedagogiske medarbeidere, barnehageadministrasjon m.fl.

Aktivitetsplikten etter § 42 gjelder på barnehageområder og der lek og aktivitet knyttet til barnehagene foregår.

Barnehagens aktivitetsplikt begrenses **ikke** dersom forhold utenfor barnehagetiden medfører at barnet ikke har det trygt og godt i barnehagen.

1. Følge med og gripe inn

Alle som arbeider i barnehagen, skal

- **Gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelseser.**
- **Følge med på hvordan barna i barnehagen har det**

Gripe inn: alle som arbeider i barnehagen og er vitne til psykisk eller fysisk krenkelseser av barn, har plikt til å stoppe krenkelsene. Plikten er knyttet til krenkelseser som den ansatte selv er vitne til, og som fortsatt pågår, for eksempel bryte opp krangel, stoppe en fysisk krenkelse, inkludere et barn i en utfrysningssituasjon eller stanse, korrigere, veilede barn som krenker andre barn verbalt.

Følge med: Alle voksne som jobber eller yter tjenester i barnehagen, har et skjerpet ansvar for å følge med på om barna har et trygt og godt barnehagemiljø, både som enkeltbarn og som barn i barnegruppen.

Dette sikres ved rutiner for tilstedeværelse i barnegruppene, og ved å observere enkeltbarn eller barnegrupper. Observasjon av hvordan det enkelte barn har det og av gruppedynamikken, en gruppes samspill mønstre og eventuelle endringer i disse mønstrene er viktig.

Personalet må være oppmerksomme på barn som sjelden er med i lek eller blir tildelt de mindre attraktive rollene i leken og dette gjentar seg. Et barn kan også gjennom sin atferd gi mer eller mindre tydelige uttrykk for at det ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Da må personalet være særlig oppmerksomme på barnas atferd og reaksjoner på endringer i adferd og reaksjoner. Foreldres signaler og tilbakemeldinger er også viktig bidrag. En åpen tilnærming til hvordan barn uttrykker at det ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, er avgjørende fordi mange av barna mangler språk til å si ifra. Derfor vil de ofte uttrykke seg på andre måter.

2. Melde fra til styrer og evt. barnehageeier

Alle som arbeider i barnehagen skal melde fra til styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styrer skal melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.

Styrer varsles ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Varslingen kan basere seg på observasjoner og tilbakemeldinger fra barna selv og foreldre/foresatte. Alle varslinger fra ansatte skal gjøres på skjemaet som barnehagen har utarbeidet. Varslinger fra foresatte, barn eller andre om at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt skriftlig gjøres av den som henvender seg eller av barnehagen.

3. Undersøke

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Barnehagen skal hente inn nok informasjon til å kunne avdekke hva som har skjedd, og om ett eller flere barn opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt. Det handler om å undersøke hva som ligger bak barnet eller barnas opplevelse og få et bedre innsikt i hvordan barnet eller barna opplever hverdagen i barnehagen. Målet for barnehagens undersøkelse er å få nok informasjon til å kunne vurdere om barnehagen må sette inn tiltak, og eventuelt hva slags tiltak som skal settes inn. Det er avgjørende at personalet under samtaler med barn klarer å finne ut av hva som er barnets perspektiv på situasjonen og forstå barnets opplevelse. En undersøkelse kan også handle om å avklare forhold tilbake i tid eller forhold utenfor barnehagetiden og barnehagens område, dersom slike forhold påvirker barnets hverdag i barnehagen.

Eksempel på undersøkelsesmetoder kan være: Foreldreundersøkelsen, sosiogram, observasjon, ute/inne, samarbeid med PPT, barnesamtaler, foreldresamtaler m.m.

4. Aktivitetsplan

Dersom et barn eller foreldre sier ifra om at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt, skal barnehagen så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.

Barnehagen skal etter å ha undersøkt saken, sette egnede tiltak. Tiltak skal settes inn uansett om undersøkelsen viser at det etter helhetlig vurdering ikke har skjedd noen krenkelses mot barnet. Så lenge barnet selv opplever å ikke ha det trygt og godt, skal barnehagen sette inn tiltak for å hjelpe barnet. Tiltakene kan også rette seg mot miljøutfordringer i barnegruppen eller barnehagen. I noen tilfeller kan tiltakene gå ut på å veilede barnet og sette barnet i bedre stand til å håndtere det som oppleves vanskelig.

Planen skal inneholde:

- Hvilke problemer tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som skal gjennomføre tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

En tydelig og konkret problemstilling gjør det lettere å sette inn egnede tiltak.

Problembeskrivelsen er avhengig av gode undersøkelser i forkant. Det må vurderes å sette inn tiltak på kort sikt og på lang sikt.

Rammeplanen for barnehagene sier at personalets vurderinger, planer, tiltak og evaluering av tiltak angjeldende barnegrupper og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres

når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud. I tillegg stilles det i barnehageloven § 42 krav til skriftlig aktivitetsplan.

Planen er ikke et enkelt vedtak etter forvaltningsloven.

Barnehagen skal følge opp saken og evaluere om tiltakene de har satt inn, har hatt den tilsiktede virkningen. Dersom evalueringen viser at barnet fortsatt ikke har det trygt og godt, skal evalueringen føre til at det for eksempel iverksettes andre tiltak eller met intensive tiltak. Foresatte skal involveres i evalueringen av tiltakene. Barnet har også rett til å si sin mening. Barnehagen vurderer om de viderefører, reviderer eller avslutter aktivitetsplanen.

Skjerpet aktivitetsplikt

Dersom en som arbeider i barnehagen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen utsetter et barn for krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks varsle daglig leder. Daglig leder skal melde fra til barnehageeier. Hvis det er en i ledelsen som står bak krenkelsen, skal barnehageeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkingen.

Ved slik mistanke om eller kjennskap til, skal undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd iverksettes straks.

Informasjonsrutiner

Barnehagene innarbeider rutiner for informasjon til foresatte om barnas rett til trygt og godt barnehagemiljø etter barnehagelovens §§ 41, 42 og 43 i sin internkontroll. Det informeres om barnehagens aktivitetsplikt. Det kan for eksempel være riktig å gi informasjon flere ganger i året, ved konkrete situasjoner og henvendelser om at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

- Barnehagens prosedyrer og rutiner i forbindelse med barnehagelovens kap. VIII orienteres om ved nytt barnehageår på alle avdelinger.
- SU og foreldreråd holdes løpende orientert om arbeidet med barnehagens psykososiale og fysiske miljø.
- Alle hjem/ foresatte får informasjon om kontaktperson i mobbesaker. Kontaktpersonen skal bistå barn og foresatte som mener de ikke blir tilstrekkelig ivaretatt eller hørt, når barnet ikke opplever å ha det trygt og godt i barnehagehverdagen.

**BARNET
FØRST!**